

Nödorp för Ukraina Författarafton 21-4-2022

(Lages berättarmanus)

Tack för inbjudan att vara med. Det känns stort och angeläget att bidra till stöd för Ukrainas folk.

Jag ska berätta lite om Ingers och mitt skrivande. Inger kan tyvärr inte medverka i kväll eftersom hon är sjukskriven för utbrändhet. Hon har stränga läkarorder att vila för att återfå sina krafter. Hon har lite svårt för det, hon skulle väldigt gärna velat vara med här ikväll, men hon vet samtidigt att hon behöver göra som läkarna säger.

Men jag ska berätta om hennes skrivande och försöka göra henne rättvisa.

Den här bilden är från en lokaltidning i januari i år i samband med en presentation av Ingers bok *Trollet och den lilla stenen*.

Det är en sagobok, vackert illustrerad av Jonas Lundin från Gävle.

Det är en berättelse om det unga trollet Svartöra som försöker hitta Bergatrollets visselpipa i renaste guld. Om Svartöra lyckas, kan han rädda alla troll som förvandlats till stenar för att människorna inte längre tror på troll.

Boken finns att köpa i kväll till ett rabatterat pris, 120:- per bok. Alla intäkter går till kyrkans insamling för Ukraina!

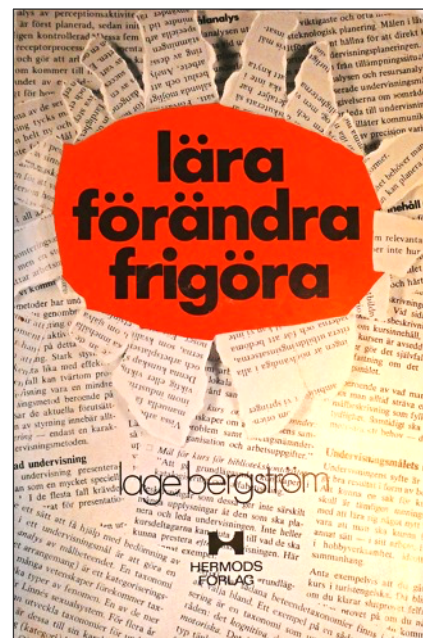
Jag är glad att den här sagan har blivit tryckt som bok. Inger började skriva den här typen av sagor och korta berättelser redan när hon var i skolåldern. Det är flera av hennes berättelser som har blivit publicerade i olika tidningar, men det här är den första sagan i bokform.

Som sagt, Inger började skriva berättelser redan som barn. Och hon har fortsatt hela livet.

Jag är också en skrivande person, men jag började egentligen inte skriva på allvar förrän jag var i 20-årsåldern. Det var så att jag, parallellt med att jag läste på universitet, fick ett jobb inom läromedelsproduktion. Det handlade mycket om att redigera texter och att göra layout, alltså att sätta ihop text och bild. När jag höll på med det, upptäckte jag att jag trivdes med att skriva. Och framför allt att skrivandet fungerade som ett sätt för mig att förstå bättre sånt som jag var med om och arbetade med.

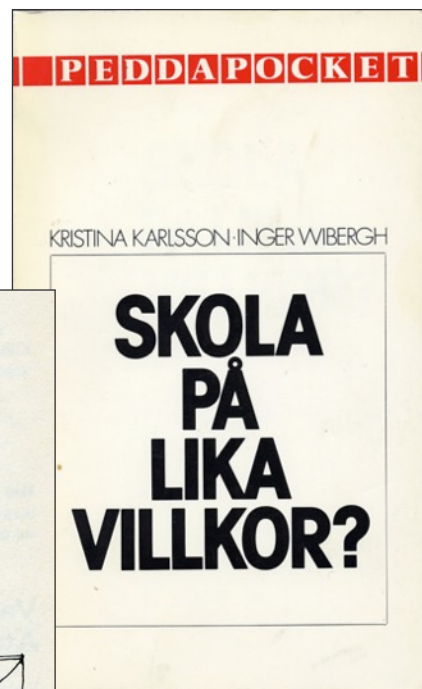
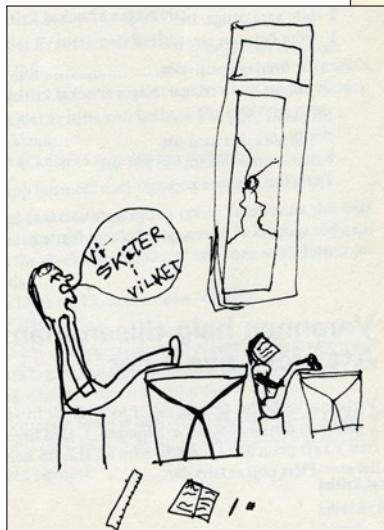
Så jag började skriva debattartiklar om utbildning och läromedel i olika facktidningar. Artiklarna blev uppmärksammade och det ledde till att jag fick kontrakt med ett bokförlag.

Och 1974 trycktes min första bok, med titeln *Lära Förändra Frigöra*.

Medan jag höll på med *Lära Förändra Frigöra* träffade jag Inger som då var skolpsykolog i Lund. Hon var ansvarig för en spännande verksamhet för barn med behov av särskilt stöd. Hon var angelägen att få igång en diskussion mellan lärare, fritidsledare, föräldrar och elever om skolans ansvar för de här barnen.

Det ledde till en debattbok med titeln *Skola på lika villkor?*, som hon skrev tillsammans med en arbetskamrat. Boken illustreras med teckningar av elever på en skola för ”specialundervisning”.

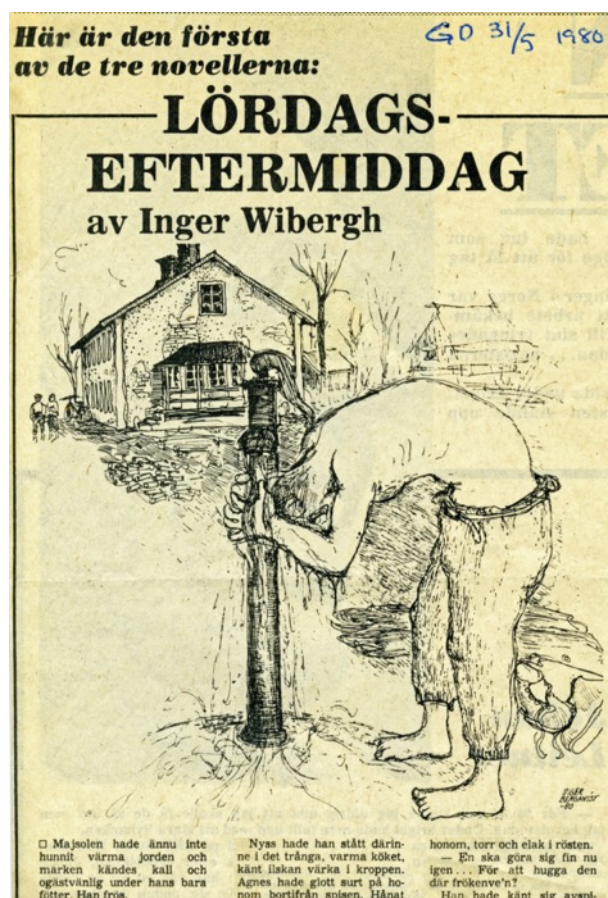
Skola på lika villkor? blev en framgång, men Inger kände sig inte som en fackboksförfattare utan ville i stället satsa mera på noveller, sagor och dikter.

Därför tog hon ledigt från psykologjobbet ett år och gick en skrivartutbildning på Biskops-Arnö.

Biskops-Arnö blev ett väldigt kreativt år för Inger, med många texter i olika genrer – noveller, sagor, dikter. Efter det här skrivåret vidareutvecklade hon en novell för att delta i en novelltävling som arrangerades av Gefle Dagblad.

Och den tävlingen vann hon!

Men några år senare tog livet en ny vändning.

Inger och jag hade redan tidigare gjort en del kortare biståndsuppdrag i Afrika och 1983 fick vi en möjlighet att resa till Guinea-Bissau i Västafrika på Sidas uppdrag. Ett uppdrag som gällde produktion av enkla videofilmer att användas vid kurser för utresande biståndsarbetare.

Den resan blev ett slags vändpunkt. Efter det har vi gjort ett 20-tal videoresor till Afrika och producerat ganska många filmer, som alla handlat om någon aspekt av svenskt bistånd.

Inga filmiska mästerverk kanske, men tillräckligt bra för att få en bred spridning. Och för både Inger och mig gav de här filmerna utlopp för våra kreativa sidor.

Jag höll i kameran när vi var ute på inspelningsresor, men Inger hade alltid huvudansvaret för att göra den färdiga filmen. Hon blev väldigt skicklig på att redigera, med en säker blick för hur man kan visa ett skeende genom att klippa ihop olika scener!

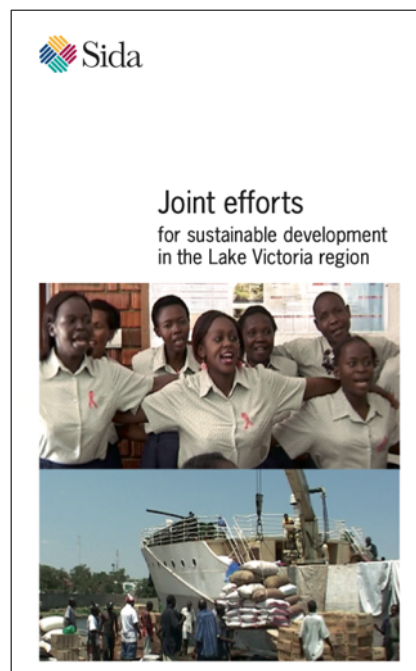
Vi har sammanlagt gjort ett 30-tal videofilmer från olika länder i Afrika. Några från Guinea-Bissau i Västafrika, men de flesta från Östafrika, alltså Tanzania, Kenya och Uganda.

Vår sista film 2007 blev en film om ett stort samarbetsprogram för hållbar utveckling i Victoriasjöregionen:

Joint efforts for sustainable development in the Lake Victoria Region. Alltså "Förenade krafter för hållbar utveckling i Victoriasjöregionen". Det var en knepig film att göra för det var många olika intressenter. Sida var vår uppdragsgivare, men t ex Världsbanken var också inblandad, och flera andra.

Inger & jag blev aldrig riktigt nöjda med den här filmen, men när den väl blev klar, gjorde den succé. Den visades 2007 på en stor miljökonferens i FN-högkvarteret i New York, som Sveriges bidrag till diskussionerna. Sedan har den också distribuerats på olika sätt i länderna runt Victoriasjön – Kenya, Tanzania och Uganda.

Jag upptäckte för ett tag sedan att någon lagt ut filmen på Youtube på nätet. Och det var riktigt roligt att se om den, så här 15 år efteråt.

De många filmresorna ledde också till en kontakt som kom att bli viktig för Inger & mig. Vi lärde känna människor i en by vid Victoriasjön i Tanzania, som heter Ihushi. Det ledde till att Inger 1999 startade **Vänföreningen Ihushi**, som sedan dess samarbetat med och gett stöd till byborna i Ihushi och angränsande byar, ett område med 16,000 invånare.

Ihushi ska vi inte prata om nu, men i nästa vecka har vi ett årsmöte här på Församlingshemmet då vi ska berätta om samarbetet under 23 år, och vad det har lett till.

Från 1983 till 2007 var filmandet den stora grejen för oss, vid sidan av våra respektive jobb.

Inger som psykolog med fokus på teamutveckling framför allt inom skola och förskola.

Och jag som utbildningskonsult med fokus på kompetensutveckling i arbetslivet.

För Inger betydde det här att det inte blev mycket tid och kraft över till noveller och sagor.

Jag däremot kunde fortsätta skrivandet eftersom det under de här åren blev en viktig del av mitt jobb. Mina konsultjobb hade tidigare handlat framför allt om utbildningsplanering och utvärderingar, men förändrades stegvis så att jag mer och mer arbetade som skribent.

Boken **Kompetens i rörelse** är ett tydligt exempel. Jag tog på mig ett jobb att välja ut spännande exempel på framgångsrika kompetensutvecklingsprojekt i svenska kommuner – och beskriva exemplen i en bok. Den gavs ut av Svenska Kommunförbundet 1994.

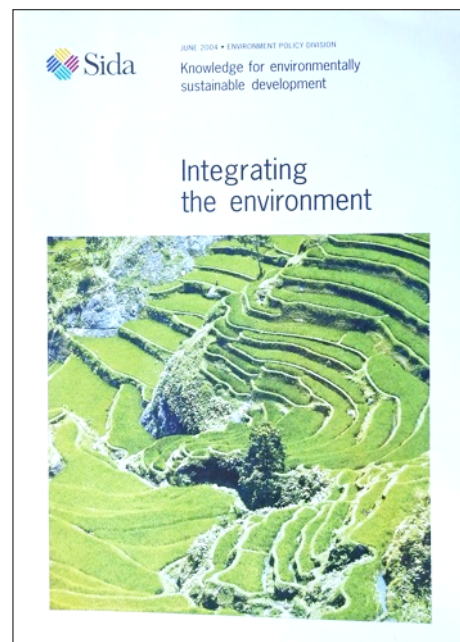
En rolig grej är att boken några år senare översattes till finska, **Osaaminen Liikkeelle** och fick stor spridning i Finland.

Från 90-talet och framåt gjorde jag inte bara filmer från Afrika, jag arbetade också som konsult i biståndet. Det var samma sak där som i de "svenska" uppdragen, min roll blev i ökande grad skribentens. Jag fick uppdrag att utreda eller analysera något område och skrev sedan om det.

Mer och mer handlade de här biståndsuppdragen om miljöfrågor. Ett exempel är boken *Integrating the environment*, som jag först skrev i en svensk version och sedan omarbetade i en engelsk version i två olika upplagor, den senaste 2006.

Redan då var det uppenbart att det fanns två ödesfrågor för världen och för allt utvecklingsarbete, alltså klimatet och förlusten av biologisk mångfald.

Dom senaste åren har Inger och jag varit pensionärer och vi bor nu året om i Åsmundshyttan. Det har lett till ett fördjupat miljöintresse och vi har ägnat tid åt att sköta gårdsmiljön hemma på ett naturvänligt vis.

Jag har också tagit mig an ett eget litet miljöprojekt att fotodokumentera den biologiska mångfalden hemma på gården. Det intresset ledde till en bok för några år sedan, *Livet omkring oss*.

Livet omkring oss finns att köpa här i kväll till ett rabatterat pris, 140:-. Alla intäkter går till kyrkans insamling för Ukraina.

De senaste åren har jag fortsatt skrivandet om natur och biologisk mångfald i form av *naturkrönikor i tidningen Dalabygden*.

Jag har satt ihop ett litet häfte med de här krönikorna, för den här kvällen. Häftet består alltså av särtryck ur Dalabygden och jag säljer dom i kväll för 100:- per ex. Alla intäkter går direkt till kyrkans insamling för Ukraina.

Under vinjetten "Naturåra betraktelser" i tidningen Dalabygden skriver jag naturkrönikor var tredje vecka. Krönikorna har en stor spännvidd – de handlar om insekter och andra småkryp, naturvänliga trädgårdar och blomrika vägar, om kulturminnen i odlingslandskapet, om skog och skogsbruk, om artrikedomen på den svenska ången, om fåglar och fladdermöss, om svampar och mossor, m m.

I det här häftet har jag samlat krönikor mellan februari 2020 och april 2022.

Alla foton är tagna på gården Erik-Lars i Åsmundshyttan, Torsåker.

Lage Bergström

Häftet finns till salu vid en författarfest i Torsåker 21 april 2022.

NÖDROP FÖR UKRAINA

Intäkterna går oavkortat till Svenska Kyrkans insamling för Ukraina.